

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО
МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

м. Дніпро

24.10.2025

№ 54/122-р/к

Справа № 54/93-25

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), на території міста Зеленодольськ Дніпропетровської області, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

Комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*):

включило економічно необґрунтовані витрати до статті: «Матеріали» планової «КАЛЬКУЛЯЦІЇ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», на основі якої рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» було затверджено тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») у необґрунтовано завищеному розмірі, у період: з 07.03.2024 та на дату прийняття рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатом розгляду справи №54/93-25, такі дії комунального підприємства «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*), визнані порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) накладено штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, за результатами збору та аналізу доказів у справі 54/93-25, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.09.2025 №54/94-рп/к, за ознаками вчинення комунальним підприємством «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) (далі – **КП «Зеленодольський міський водоканал», Підприємство, Відповідач**) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та Подання з попередніми висновками від 09.10.2025 №54-03/283-П у справі №54/93-25 Першого відділу досліджень і розслідувань Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВСТАНОВИЛА

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – **Відділення**) в межах завдань і повноважень, визначених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», на виконання доручень Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 №13-01/6 та В.о. Голови Відділення від 25.04.2024 №03/3-вд здійснюється контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання у сфері ритуальних послуг у Дніпропетровській області.
- (2) Так, Відділенням, зокрема в територіальних межах Зеленодольської об'єднаної територіальної громади проведене відповідне дослідження.
- (3) Відділенням надіслано голові Зеленодольської міської ради Вимогу про надання інформації від 26.04.2024 №54-02/762е, на яку Відділенням отримано відповідь від 17.05.2024 №1444/02-11 (вх. Відділення від 17.05.2024 №54-01/1505).

Відділенням надіслано КП «Зеленодольський міський водоканал» Вимоги про надання інформації та отримано відповіді від Підприємства:

від 23.01.2025 №54-02/346е (від 04.02.2025 №121, вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486);

від 15.07.2025 №54-02/2985е (від 24.07.2025 №632, вх. Відділення від 24.07.2025 №54-01/2439) та (від 11.08.2025 №664, вх. Відділення від 11.08.2025 №54-01/2658);

від 04.09.2025 №54-02/3853е (від 10.09.2025 №768, вх. Відділення від 10.09.2025 №54-01/3146).

- (4) Розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного

територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.09.2025 №54/94-рп/к розпочато розгляд справи № 54/93-25 (далі – **Справа**), за ознаками вчинення КП «Зеленодольський міський водоканал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (5) Листом Відділення від 30.09.2025 №54-02/4210є на адресу КП «Зеленодольський міський водоканал» надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.09.2025 №54/94 -рп/к про початок розгляду справи №54/93-25, яке отримано Підприємством 06.10.2025 (рекомендоване повідомлення про вручення поштового відправлення № 0601198177168).
- (6) Листом від 09.10.2025 №54-02/4404є, Відповідачу направлено подання з попередніми висновками у справі №54/93-25 від 09.10.2025 №54-03/283-П, яке отримано ним 13.10.2025.
- (7) Листом від 09.10.2025 №54-02/4405є, Відповідачу направлено лист про засідання адміністративної колегії у справі №54/93-25, яке отримано ним 13.10.2025.
- (8) На подання з попередніми висновками у справі №54/93-25 від 09.10.2025 №54-03/283-П, КП «Зеленодольський міський водоканал», листом від 14.10.2025 №879 (вх. Відділення №54-01/3688 від 14.10.2025) надало Відділенню відповідь (реагування) на подання з попередніми висновками у справі №54/93-25.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (9) **Комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал»** (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) місцезнаходження: *[Інформація, доступ до якої обмежено]*.
- (10) Відповідно до Статуту (остання редакція додаток до рішення Зеленодольської міської ради від 21.02.2025 №1824) (далі – **Статут**), Підприємство засноване на комунальній власності Зеленодольської міської територіальної громади. Засновник (Власник) – Зеленодольська міська рада (Зеленодольська міська об'єднана територіальна громада). (ідентифікаційний код юридичної особи *[Інформація, доступ до якої обмежено]*), місцезнаходження засновника: *[Інформація, доступ до якої обмежено]*.
- (11) Згідно з інформацією КП «Зеленодольський міський водоканал» (лист від 04.02.2025 №121/вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486), основними напрямками діяльності Підприємства є зокрема: «обслуговування кладовища, надання ритуальних послуг в м. Зеленодольськ та інші види діяльності відповідно до Статуту Підприємства».
- (12) Відповідно до Статуту, Підприємство є юридичною особою. Підприємство є унітарним комунальним комерційним підприємством і здійснює свою діяльність на основі і відповідно до чинного законодавства України та Статуту. Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням та інші печатки і штампи, необхідні для господарської діяльності. Підприємство має право, у порядку, встановленому діючим законодавством, укладати договори, набувати майнових та особистих не майнових прав, нести обов'язки, тощо.
- (13) Згідно із Статутом одним із видів напрямків діяльності Підприємства є надання ритуальних послуг, організація поховань і надання суміжних послуг.
- (14) Рішенням Зеленодольської міської ради від 22.05.2024 №1547 «Про передачу КП «Зеленодольський міський водоканал» в постійне користування земельної ділянки

площею 23,1892 га для розміщення місця поховання на території міста Зеленодольська Зеленодольської міської ТГ» (далі – **Рішення 1547**) передано у користування Підприємству земельну ділянку загального користування під місце поховання (кладовище) у м. Зеленодольськ.

- (15) Крім цього, рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» (з додатком) (далі - **Рішення від 07.03.2024 №19**) для Підприємства встановлено вартість на *послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»)*.
- (16) З урахуванням вказаного, Підприємство, надаючи *послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»)* на платній основі, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (17) Аналіз та дослідження становища КП «Зеленодольський міський водоканал» на ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, затвердженим наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 08.09.2004 № 1111/9710 (далі – **Необхідний мінімальний перелік послуг**), в частині надання *послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»)*, здійснювалось відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).

3.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (18) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- (19) Згідно з пунктом 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (20) Об'єктом аналізу є КП «Зеленодольський міський водоканал» - як суб'єкт господарювання, який надає послугу з копання могил механізованим способом («яма для поховання»).

3.1.2 Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

- (21) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг, ритуальна послуга - **копання могили**, передбачає (**викопування могили** ручним або

механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

- (22) Згідно з інформацією Підприємства (лист від 04.02.2025 №121, вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486), *«Підприємство надає ритуальну послугу: з **копання могили механізованим способом**»*. Також, згідно з інформацією Підприємства: *«Підприємство надає покупцю **тільки яму (могилу)**, викопану механізованим способом. Про подальші дії покупця, Підприємству не відомо»* (кінець цитат).
- (23) Отже, в даному випадку, об'єктом дослідження (конкретним товаром (послугою), який постачається Підприємством) є *послуга з копання могили механізованим способом («яма для поховання»)*, яку Підприємство надає відповідно до Рішення від 07.03.2024 №19 та Рішення 1547.
- (24) За результатом аналізу інформації, отриманої від Підприємства, Відділенням з'ясовано, що КП «Зеленодольський міський водоканал» послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), яка є об'єктом дослідження, надавало у період: з 07.03.2024 по 24.10.2025 (**тобто з березня 2024 року по жовтень 2025 року**).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

3.2.1 Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (25) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (26) Статтею 2 Закону України «Про поховання та похоронну справу» визначено, що ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (27) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (частина третя статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу»).
- (28) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг, викопування могили механізованим способом, є складовою ритуальної послуги копання могили.
- (29) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг, викопування могили, може здійснюватися не тільки механізованим способом, а й ручним способом, разом з цим, на території міста Зеленодольськ, відсутні суб'єкти господарювання, які б надавали таку послугу (копання могили ручним способом), у порядку встановленому діючим законодавством (на підставі договору з ритуальною службою, за тарифом встановленим органом місцевого самоврядування).
- (30) Послуга з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), яку надає Підприємство, надається ним на платній основі, як передбачено частиною другою статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу», а отже є товаром, щодо якого визначається становище даного суб'єкта господарювання на ринку.

3.2.2 Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (31) Основними надавачами і споживачами послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання») є:
- надавач (виконавець) послуги - суб'єкт господарювання, який надає послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»);
 - замовник послуги (споживач) - виконавець волевиявлення померлого або особа, яка зобов'язалась поховати померлого.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (32) У пункті 1.3 Методики визначено, що:
- ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
 - товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (33) Відповідно до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (34) Як вже зазначалось, відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг, викопування могили, може здійснюватися не тільки механізованим способом, а і ручним способом. На території міста Зеленодольськ відсутні суб'єкти, які б надавали послугу копання могили ручним способом у порядку встановленому законодавством (на підставі договору з ритуальною службою, за тарифом встановленим органом місцевого самоврядування). Тому споживачі Підприємства, за звичайних умов, не можуть легко перейти від споживання одного товару (отримання послуги з копання могили механізованим способом) до споживання іншого (отримання послуги з копання могили ручним способом).
- (35) Отже, товарними межами досліджуваного ринку є послуга з копання могили механізованим способом («яма для поховання»).

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (36) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.
- (37) Визначальним фактором при встановленні території надання послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), є обрання замовниками (особою, яка зобов'язалась поховати померлого) місця поховання.
- (38) Характерною особливістю ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), в частині надання послуги з копання могили механізованим способом, є наявність суб'єкта господарювання, який надає таку послугу та відведеної в установленому законом порядку земельної ділянки - кладовища.
- (39) За інформацією Зеленодольської міської ради (лист від 17.05.2024 №1444/02-11, вх. Відділення від 17.05.2024 №54-01/1505) (початок цитати): «У користуванні та на обслуговуванні у комунального підприємства 1 кладовище (м. Зеленодольськ). За результатами процедур відкритих торгів з особливостями КП «Зеленодольський міський водоканал» здійснює обслуговування кладовища в м. Зеленодольськ згідно договору №72 від 20.02.2024 року. Строки дії договору до 31.12.2024 року» (кінець цитати).

- (40) За результатом аналізу вищезгаданого договору №72 від 20.02.2024, Відділенням з'ясовано, що послуги з обслуговування кладовища надаються Підприємством з дати його підписання до 31.12.2024 року.
- (41) Також, Підприємство (листом від 04.02.2025 №121, вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486), надало Відділенню копію договору про надання послуг №19 від 27.01.2025, укладеного між ним та виконавчим комітетом Зеленодольської міської ради, згідно якого КП «Зеленодольський міський водоканал» продовжує (строки дії договору до 31.12.2025) надавати послуги з обслуговування міського кладовища в м. Зеленодольськ.
- (42) Виходячи з вищевикладеного, Підприємство здійснює обслуговування кладовища в м. Зеленодольськ з 20.02.2024 року.
- (43) Також, як вже зазначалось вище, Рішенням «Про передачу КП «Зеленодольський міський водоканал» в постійне користування земельної ділянки», Підприємству передано в постійне користування земельна ділянка, цільове призначення якої, згідно КВЦПЗ: 07.09, земельні ділянки загального користування відведені під місця поховання (передана Підприємству в постійне користування з 22.05.2024 року).
- (44) КП «Зеленодольський міський водоканал» повідомило Відділення (лист від 04.02.2025 №121, вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486), що станом на 04.02.2025 (початок цитати): *«Підприємство, як надавач ритуальних послуг не зазнавало конкуренції з боку інших суб'єктів господарювання»* (кінець цитати).
- (45) За результатом аналізу інформації, отриманої від Зеленодольської міської ради, результатом моніторингу рішень Зеленодольської міської ради та її виконавчого комітету за посиланням: (<https://zelenodolsk.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadi>), Відділенням, станом на 24.10.2025, не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім КП «Зеленодольський міський водоканал», яким би передавалась в постійне користування земельна ділянка, цільове призначення якої, згідно КВЦПЗ: 07.09, земельні ділянки загального користування відведені під місця поховання.
- (46) Також, за результатом аналізу інформації, отриманої від Зеленодольської міської ради, результатом моніторингу рішень Зеленодольської міської ради та її виконавчого комітету за посиланням: (<https://zelenodolsk.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadi>), Відділенням, станом на 24.10.2025, не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім Підприємства, яким би Зеленодольською міською радою або виконавчим комітетом Зеленодольської міської ради були встановлені (затверджені) тарифи (вартість) ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, зокрема в частині копання могили механізованим способом.
- (47) Таким чином, КП «Зеленодольський міський водоканал», є єдиним суб'єктом господарювання, який надає у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») на кладовищі, що розміщено на території м. Зеленодольськ Дніпропетровської області, яке знаходиться в нього на обслуговуванні.
- (48) Відповідно до вимог Закону України «Про поховання та похоронну справу», за зверненням виконавця волевиявлення померлого або особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого відповідно до затвердженої проектної документації. За бажанням одного з родичів, визначених у частині п'ятій статті 6 цього Закону, для поховання двох чи більше померлих безоплатно виділяється місце для родинного поховання. Після здійснення поховання померлого виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, як користувачу місця поховання (користувачу місця родинного поховання) спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності – виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) видається відповідне свідоцтво про поховання. Це свідоцтво дає право його пред'явнику на встановлення надмогильних

споруд у межах могили (родинного поховання), вирішення питання про проведення підпоховання, здійснювати інші дії, пов'язані з використанням місця поховання, якщо це не суперечить законодавству.

- (49) Поховання громадян, які проживали до настання смерті у м. Зеленодольськ, здійснювати в інших місцях, які знаходяться на значній відстані від м. Зеленодольськ, є економічно недоцільним, оскільки переміщення з одного населеного пункту в інший, пов'язано з додатковими витратами коштів на транспортування, на постмортальні послуги (зокрема, бальзамування, зберігання тіла тощо) та витратами часу.
- (50) Отже, враховуючи наведене, територіальними (географічними) межами ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), є територія міста Зеленодольськ, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у КП «Зеленодольський міський водоканал».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку, - часові межі ринку

- (51) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (52) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців (надавачів послуг), може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (53) Матеріалами дослідження підтверджено, що Виконавчий комітет Зеленодольської міської ради (далі – Виконком), Рішенням від 07.03.2024 №19, зокрема встановив для КП «Зеленодольський міський водоканал» тариф послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), який Підприємство застосовує починаючи з **07 березня 2024 року**.
- (54) Враховуючи вищевикладене, часовими межами досліджуваного ринку визначено: період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року.

3.6. Визначення потенційних конкурентів та бар'єрів для вступу на ринок

- (55) Відповідно до пункту 9.1 Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (56) Слід зазначити, що у разі, коли послуги з копання могил здійснюються силами родичів померлих, зокрема виконавцями, які не є суб'єктами господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», обсяги надання таких послуг не можуть бути враховані при визначенні загального обсягу ринку, а виконавці цих послуг не можуть бути потенційними конкурентами Підприємства.
- (57) Таким чином, потенційними конкурентами Підприємства на ринку послуг з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), можуть бути суб'єкти господарювання, які уклали договір із ритуальною службою, як передбачено статтею 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» та яким виконавчим комітетом Зеленодольської міської ради встановлена (затверджена) вартість ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, зокрема з копання могили механізованим способом та які мають відповідну матеріально-технічну базу, персонал, що володіє досвідом у сфері поховання.
- (58) Згідно з пунктом 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні

обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи). Бар'єром доступу на ринок іншим суб'єктам господарювання, може бути: необхідність укладання договору із ритуальною службою, як передбачено статтею 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» та прийняття рішення щодо встановлення (затвердження) виконавчим органом місцевого самоврядування вартості ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, зокрема з копання могили механізованим способом, наявність відповідної матеріально-технічну базу, персоналу, що володіє досвідом у сфері поховання.

3.7. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (59) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (60) Як вже зазначалось, за результатом аналізу інформації, отриманої від Зеленодольської міської ради, результатом моніторингу рішень Зеленодольської міської ради та її виконавчого комітету за посиланням: (<https://zelenodolsk.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadi>), Відділенням не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім Підприємства, яким би Зеленодольською міською радою або виконавчим комітетом Зеленодольської міської ради були встановлені (затверджені) тарифи (вартість) ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, зокрема в частині копання могили механізованим способом.
- (61) Також, за результатом аналізу, отриманої інформацією від КП «Зеленодольський міський водоканал» (листи: від 04.02.2025 №121, вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486); від 24.07.2025 №632, вх. Відділення від 24.07.2025 №54-01/2439), Відділенням не встановлено інших суб'єктів господарювання, які б на території м. Зеленодольськ, в межах якої розташоване кладовище, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства надавали послугу з копання могил механізованим способом.
- (62) Отже, у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року, становище КП «Зеленодольський міський водоканал» є монопольним (домінуючим) на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання») на території міста Зеленодольськ Дніпропетровської області, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства, з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНЕ – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (63) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульовано, зокрема:
 - Законом України «Про поховання та похоронну справу»,
 - наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
 - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі - **Типове положення**);
 - **Необхідний мінімальний перелік послуг**;
 - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі - **Необхідний мінімальний перелік вимог**);
 - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі - **Порядок**);

- Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (далі - **Єдина методика**).
- (64) Відповідно до статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається, згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (65) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом (частина друга статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу»).
- (66) Відповідно до частини шостої статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу», вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах: доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій; визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності при затвердженні ціни; відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни; відкритості, доступності та прозорості структури ціни; оплати тільки тих послуг, що відповідають вимогам нормативно - правових актів.
- (67) Згідно зі статтею 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», **відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.**
- (68) Статтею 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу», передбачено, що надання ритуальних послуг, відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. **Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом, сільської, селищної, міської ради.**
- (69) Єдина методика визначає механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності. Основною метою Єдиної методики є визначення механізму розрахунку вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів послуг, а також процедури реалізації предметів ритуальної належності. (пункти 1.1 і 1.2 глави 1 Єдиної методики).
- (70) Відповідно до пункт 2.1. глави 2 Єдиної методики визначено, що формування вартості послуг надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (71) Пунктом 2.3. глави 2 Єдиної методики передбачено наступне:
- планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також

відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат;

- при невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства;

- статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків.

- (72) Відповідно до Вимог Єдиної методики (згідно додатку до пункту 10 Єдиної методики), складові тарифу (ціни) планового періоду на мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг та предмети ритуальної належності включають витрати: 1). витрати операційної діяльності, 1.1) виробничу собівартість, 1.1.1) прямі матеріальні витрати, 1.1.2) прямі витрати на оплату праці, 1.1.3) інші прямі витрати, 1.2) операційні витрати, 1.2.1) адміністративні витрати, 1.2.2) витрати на збут, 1.2.3) інші операційні витрати 2) фінансові витрати, 3) повну собівартість, 4) чистий плановий прибуток, 5) усього вартість (3+4), 6) обсяг наданих послуг у натуральному вираженні, 7) тариф (ціна) одиниці послуги (5:6).

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧЕМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

5.1 Обставини справи

- (73) Матеріалами та документами, отриманими Відділенням під час дослідження дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання у сфері ритуальних послуг у Дніпропетровській області, зокрема, підтверджується таке.
- (74) КП «Зеленодольський міський водоканал» у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року надавало платну послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») за тарифом 1213 грн. без ПДВ.
- (75) Підприємство виставляло споживачам рахунки на оплату цієї послуги без включення податку на додану вартість, оскільки відповідно до положень підпункту 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України, постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів, зокрема комунальними службами, зокрема, копання могили не є об'єктом оподаткування (операції звільнені від оподаткування).
- (76) Факт надання послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання») за вказаним тарифом (1213 грн) підтверджується прибутковими касовими ордерами, зокрема: *[Інформація, доступ до якої обмежено]*, які Підприємство надало на вимогу Відділення від 04.02.2025 №121/вх. Відділення від 11.02.2025 №54-01/486.
- (77) Вищевказаний тариф (1213 грн) на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання»), встановлено Рішенням від 07.03.2024 №19.
- (78) Згідно із преамбулою Рішення від 07.03.2024 №19, тарифи на послуги, що надає КП «Зеленодольський міський водоканал» (у тому числі і на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання»), Виконком встановив за результатами розгляду відповідного звернення директора цього підприємства.
- (79) Так, Підприємство, листом від 16.02.2024 №489, звернулось до голови Зеленодольської міської ради з питання встановлення вартості (тарифів) на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал», додавши розрахунки вартості цих послуг, у тому числі документ, із назвою «КАЛЬКУЛЯЦІЯ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» (мова документа, далі - **Калькуляція**).

- (80) Виконком, Рішенням від 07.03.2024 №19, встановив тариф на послугу («яма для поховання» у розмірі визначеному Калькуляцією, тобто згідно із розрахунками Підприємства.
- (81) Сканкопію Калькуляції наведено нижче (Таблиця 1)

Таблиця №1

ЗАТВЕРДЖУЮ:
МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ"

Сергій МЕХОНОШИН

КАЛЬКУЛЯЦІЯ ВАРТОСТІ
ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ
КП "ЗЕЛЕНОДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ"

№	Стаття витрат	Екскаватор - "BOBCAT"
1	Прямі витрати	
1.1.	Матеріали: (з ГДВ) в т.ч. :	445,86
	норма витрат ГММ (л/год.)	13,70
	Витрати ГММ на 1 яму: 13,7 л/год.х0,5 год.=6,85 л	6,85
	дизпаливо (60 грн./л)	411,00
	олива І-40 моторна (110,98 грн./л): 2,8%*6,85л	21,29
	олива нігрол (198,16грн./л): 0,3%*6,85л	4,07
	литол (346,68 грн./л): 0,4%*6,85л	9,50
1.2.	Оплата праці	101,90
1.3.	ЄСВ 22%	22,42
	Ітого прямі витрати	570,18
2	Амортизація	229,07
4	Заліговиробничі витрати	288,07
5	Адміністративні витрати	43,49
6	Ітого витрат	1130,81
7	Рентабельність (без матеріалів)	82,19
8	Всього вартість	1213,00

УЗГОДЖЕНО:

Гол. бухгалтер Наталія КУЛЕНКО

Нач. ПЕВ Лариса СТЕЦЕНКО

Підп. Олена МАРИСЬКА

- (82) Матеріалами та документами, які КП «Зеленодольський міський водоканал» надало на вимогу Відділення листом від 24.07.2025 №632 (вх. Відділення від 24.07.2025 №54-01/2439), підтверджено що надаючи послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») Підприємство фактично здійснює копання могили механізованим способом із використанням екскаватора - навантажувача марки Bobcat B730R.
- (83) Так, Підприємство надало Відділенню вищезгаданим листом, копії акту введення в експлуатацію основних засобів від 30.11.2022 року екскаватора - навантажувача марки Bobcat B730R «(інвентарний номенклатурний номер 3105700107 (реєстрація 66684 E), кількість 1 (шт.), який застосовується для будівельних, дорожніх робіт комунального господарства та підрядних робіт» Підприємства та копії розрахункових документів амортизації екскаватора - навантажувача марки Bobcat B730R.
- (84) За результатом аналізу Калькуляції з'ясовано, що найбільшою складовою собівартості послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання») є витрати на пальне (складова «Дизпаливо (60грн/л)») у розмірі 411 грн, що становить 36,35 % собівартості зазначеної послуги.
- (85) Вказану складову (у розмірі 411грн.) Підприємство розраховувало шляхом добутку: норми витрат пального при роботі екскаватора (13,7 л/год), час використання екскаватора у робочому процесі (0,5 маш.год) та ціни дизельного палива (60 грн. літр)
- (13,7 л/год х 0,5год х 60 грн/л = 411 грн)**
- (86) Проаналізувавши розрахункові показники (норма витрат, ціна пального), Відділення дійшло висновку про їх необґрунтованість з огляду на таке.
- відповідно до технічної документації, розміщеної у відкритому доступі у мережі ІНТЕРНЕТ, ємність ковша екскаватора марки Bobcat B730R становить: - 0,2 м³.
- (87) Відповідно до ДБН В.2.8-12-2000. Типові норми витрат пального і змащувальних матеріалів для експлуатації техніки в будівництві, з додатком «Норми витрати дизельного пального на роботу будівельних машин, затверджених наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від

12.01.2000 № 9 (далі - ДБН), (які були чинні на момент прийняття Рішення від 07.03.2024 №19), норма витрати пального для групи машин: екскаватори одноківшові місткість ковша, до 0,28 м³ варіюється від **5,1 до 7,3** л/маш.год.

- (88) Отже, відповідно до ДБН, для визначення планових обсягів витрат пального при виконанні робіт із виїмки ґрунту із використанням екскаватора Bobcat B730R (або іншого екскаватора з місткістю ковша до 0,28 м³) має застосовуватися норма витрат пального, яка не перевищує **7,3** л/маш.год.
- (89) Проте, Підприємство, визначаючи планові обсяги витрат пального при розрахунку вартості послуги з копання могили механізованим способом, використало норму витрати пального: 13,7 л/маш.год, **яка у 1,88 рази перевищує норму витрати пального**, що мала застосовуватися відповідно до ДБН.

$$(13,7 \text{ л/маш.год} / 7,3 \text{ л/маш.год} = 1,88)$$

- (90) Наведене свідчить, що при розрахунку вартості послуги з копання могили механізованим способом (яма для поховання) Підприємство використало показник норми витрат палива, який не відповідає ДБН, що, у свою чергу, свідчить про недотримання Підприємством пункту 2.1. глави 2 Єдиної методики яким визначено, що формування вартості послуг надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, **планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів**, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (91) Тобто, Підприємство, здійснюючи розрахунок вартості послуги з копання могили механізованим способом, не дотрималось вимог Єдиної методики, та визначило планові витрати за статтею Калькуляції «Матеріали», виходячи з норми витрат пального, **яка на 6,4 л/маш.год (87,67%) перевищує відповідну норму визначену ДБН**.

$$(13,7 \text{ л/маш.год} - 7,3 \text{ л/маш.год} = 6,4 \text{ л/маш.год})$$

- (92) Внаслідок використання Підприємством завищеної норми витрат пального, при розрахунку планових витрат за статтею Калькуляції: - «Матеріали», тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») завищено не менше ніж на 192 грн (що становить 18,81 % від розміру тарифу, що мав би бути визначений за умови використання норми).

$$(6,4 \text{ л/маш.год} \times 0,5 \text{ маш.год} \times 60 \text{ грн/л} = 192 \text{ грн})$$

де:

6,4 л/маш.год - показник завищення норми витрат пального у Калькуляції;

0,5 маш.год - визначений у Калькуляції час використання екскаватора у робочому процесі копання могили механізованим способом.

60 грн/л - визначена у Калькуляції ціна дизельного пального (також, є необґрунтованою ціною, з урахування наведеного нижче).*

- (93) Також, Відділенням з'ясовано, що:

- використаний Підприємством при розрахунку тарифу на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання») (та відображений у статті Калькуляції «Матеріали») показник: ціна дизельного пального (60 грн/літр), є вищим ніж: ціна за якою Підприємство придбавало дизельне пальне у період, що передував 07.03.2024 (даті встановлення тарифу на послугу «яма для поховання» Рішення від 07.03.2024 №19) - роздрібна ціна дизельного пального на АЗС в Україні упродовж року, що передував цій даті;
- використані Підприємством при розрахунку тарифу на послугу копання могили

механізованим способом («яма для поховання») (та відображені у статті Калькуляції «Матеріали») показники: ціна **Оливи І-40 моторної** (110,98 грн/літр) та ціна **Оливи нігрол** (198,16 грн/літр) є вищими ніж: ціни за якими Підприємство придбавало вказані оливи у період, що передував 07.03.2024.

- (94) Відповідно загально доступної інформації мережі Інтернет, у 2024 році, ціни на оливу Нігрол варіювалися в залежності від виробника та об'єму, але були доступні варіанти, такі як 5-літрові каністри, що продавалися приблизно за 349 грн. (69,80 грн/літр) (наприклад, [CV Oil Premium Нігрол](#)) та 20-літрові баки за ціною від 1673,50 грн (83,70 грн/літр) (наприклад, [YUKOIL](#)). Ціни на Оливу **І-40 моторну** варіювалися в залежності від виробника та об'єму, але були доступні варіанти, такі зокрема, як 10-літрові каністри за ціною 690 грн. (69,00 грн/літр) (ТОВ «ТД МИРОИЛ»), де купити, зокрема на сайті: [Prom.ua](#)).
- (95) Так, видатковими накладними, які Підприємство надало на вимогу Відділення листом від 24.07.2025 №632 (вх. Відділення від 24.07.2025 №54-01/2439) підтверджено, у річному періоді, що передував 07.03.2024 Підприємство закуповувало:
- * дизельне пальне за цінами: 44 грн/л (з ПДВ); 47,40 грн/л (з ПДВ) (видаткові накладні ТОВ «Укрнафта - Постач: від 29.01.2024 №ОТКР-00000720, від 04.03.2024 №ОТКР-00002194);
 - оливу І-40 моторну за цінами: 88,60 грн/л (з ПДВ); 92,30 грн/л (з ПДВ) (видаткові накладні ТОВ «СП ЮКОЙЛ»: від 13.07.2023 №022937; від 12.12.2023 №045281);
 - оливу нігрол за ціною: 69,72 грн/л (з ПДВ) (видаткова накладна ТОВ «СП ЮКОЙЛ від 13.07.2023 №022937).

Відповідні узагальнені порівняльні дані наведені у Таблиці №2

Таблиця №2

Найменування матеріалів	Ціна (з ПДВ)* вказана у Калькуляції (грн/л).	Фактична закупівельна ціна (з ПДВ) (грн/л)	Різниця (між ціною у Калькуляції та закупівельною ціною (грн/л)	Видаткова накладна /Постачальник
Дизпаливо	60,00	44,00	16	від 29.01.2024 №ОТКР-00000720 (ТОВ «Укрнафта - Постач)
		47,40	12,6	від 04.03.2024 №ОТКР-00002194 (ТОВ «Укрнафта - Постач)
Олива І-40 моторна	110,98	88,60	22,38	від 13.07.2023 №022937 (ТОВ «СП ЮКОЙЛ»)
		92,30	18,66	від 12.12.2023 №045281 (ТОВ «СП ЮКОЙЛ»)
Олива нігрол	198,16	69,72	128,44	від 13.07.2023 №022937 (ТОВ «СП ЮКОЙЛ»)

*Підприємство врахувало у Калькуляції ціну придбання паливно мастильних матеріалів з ПДВ оскільки відповідно до положень підпункту 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України, постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів комунальними службами, зокрема, копання могили не є об'єктом оподаткування.

- (96) Також, за відкритими даними розміщеними у мережі Інтернет, зокрема за інформацією Державного підприємства «Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків»: <https://dzi.gov.ua/press-centre/tsiny-na-palne-v-ukrayini-pidsumky-2024-roku/> (відповідний скріншот наведено нижче), у січні – березні 2024 року середньозважена роздрібна ціна на дизельне пальне на АЗС України варіювалась в межах від 50,54 до 53,02 грн/л (з ПДВ),

- (97) Отже, наявними у Відділення матеріалами підтверджено, що у період, до прийняття Рішення від 07.03.2024 №19, яким Підприємству встановлено тариф на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання») Підприємство закуповувало дизельне пальне, оливу І-40 індустріальну, оливу нігрол за цінами, нижчими, ніж відповідні ціни враховані у Калькуляції, на основі якої встановлено зазначений тариф.
- (98) Слід зауважити, що у період після прийняття Рішення від 07.03.2024 №19 (яким Підприємству встановлено тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яму для поховання»)), ситуація щодо цін закупівлі Підприємством дизельного пального, оливи І-40 індустріальної, оливи нігрол суттєво не змінилась, що підтверджується видатковими накладними, які Підприємство надало на вимогу Відділення листом 24.07.2025 №632.

Відповідні узагальнені порівняльні дані наведені у Таблиці №3

Таблиця №3

Найменування матеріалів	Ціна (з ПДВ) ⁸ вказана у Калькуляції (грн/л).	Фактична закупівельна ціна (з ПДВ) (грн/л).	Різниця (між ціною у Калькуляції та закупівельною ціною) (грн/л.)	Видаткова накладна /Постачальник
Дизпали во	60,00	44,98	22,52	від 03.01.2025 №ОТКР-00000060 (ТОВ «Укрнафта - Постач
		44,98	22,52	06.06.2025 №ОТКР-00010239 (ТОВ «Укрнафта - Постач
Олива нігрол	198,16	45,00	160,66	від 05.03.2025 №007816 (ТОВ «СП ЮКОЙЛ»

* Підприємство врахувало у Калькуляції ціну придбання паливно мастильних матеріалів з ПДВ оскільки відповідно до положень підпункту 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України, постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів комунальними службами, зокрема, копання могили не є об’єктом оподаткування.

- (99) Вищенаведене свідчить, що Підприємство включило до статті Калькуляції: - «Матеріали» економічно необґрунтовані витрати, які розраховувало виходячи із:
- норми використання дизельного пального **13,7 л/маш.год**, яка на **6,4 л/маш.год (87,67%)** перевищує відповідну норму визначену ДБН;
 - цін на: дизельне пальне, оливу «І-40 індустріальна», оливу «нігрол», які перевищують фактичні закупівельні ціни за якими Підприємство придбавало вказані

паливно-мастильні матеріали у періоди як до так і після прийняття Виконкомом Рішення від 07.03.2024 №19 (яким Підприємству встановлено тариф на послугу «яма для поховання» на основі Калькуляції).

- (100) Здійснення розрахунків планової вартості ритуальних послуг, зокрема послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), без урахування законодавчо визначених норм витрат паливно-мастильних матеріалів та фактичних витрат пов'язаних з їх придбанням не відповідає засадам Єдиної методики, пунктом 2.3. глави 2 якої, зокрема, передбачено, що статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків.
- (101) За інформацією Підприємства (лист від 14.10.2025 №879, вх. Відділення від 14.10.2025 №3688), за період: з 07.03.2024 по 09.10.2025, КП «Зеленодольський міський водоканал» надало споживачам (замовникам) *[Інформація, доступ до якої обмежено]*.
- (102) Станом на 24.10.2025, Відділенням з'ясовано, що Підприємство продовжує надавати споживачам послугу, з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), за порядком, який не відповідає вимогам, передбаченим положенням Єдиної методики.
- (103) Таким чином, застосування Підприємством економічно необґрунтованого тарифу на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») **триває з 07.03.2024 по день прийняття рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.**

5.2 Негативні наслідки дій Відповідача

- (104) Як свідчать матеріали справи:
 - КП «Зеленодольський міський водоканал» включило до статті: **«Матеріали»** планової **«КАЛЬКУЛЯЦІЇ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», необґрунтовано завищені витрати на придбання паливно - мастильних матеріалів**
 - на основі зазначеної калькуляції, Рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» затверджено тариф на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання»), що застосовується Підприємством починаючи з 07.03.2024, розмір якого є необґрунтовано завищеним.
- (105) Застосування Підприємством необґрунтовано завищеного тарифу на послугу копання могили механізованим способом («яма для поховання»), призвело до надмірних витрат споживачів цієї послуги, а отже, до ущемлення інтересів останніх.

5.3 Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (106) Послуга з копання могили механізованим способом («яма для поховання») є важливою для споживачів м. Зеленодольськ та не може бути замінена жодною іншою послугою.
- (107) Підприємство є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з копання могили механізованим способом («яму для поховання») на території м. Зеленодольськ в межах кладовища, що перебуває у нього на обслуговуванні, а у споживачів (замовників) відсутня можливість щодо отримання такої послуги у інших суб'єктів господарювання.
- (108) Застосування Підприємством необґрунтованого тарифу на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), стало можливим через відсутність значної конкуренції на ринку.

- (109) Така поведінка притаманна суб'єкту господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, споживачі послуг якого позбавлені альтернативного вибору іншого надавача послуг.
- (110) Вищенаведені дії КП «Зеленодольський міський водоканал» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання») в м. Зеленодольськ, в межах території якої розташоване кладовище, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства.

5.4 Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (111) Враховуючи, що в період: з березня 2024 року по жовтень 2025 ринкове становище комунального підприємства «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [Інформація, доступ до якої обмежено]) на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), на території міста Зеленодольськ Дніпропетровської області, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства, є монопольним (домінуючим) становищем, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента

дії комунального підприємства «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [Інформація, доступ до якої обмежено]), які полягають:

у включенні **економічно необґрунтованих** (завищених) **витрат до статті: «Матеріали»** планової «КАЛЬКУЛЯЦІЇ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНОДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», на основі якої рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» було затверджено тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») у необґрунтовано завищеному розмірі,

є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (112) На подання з попередніми висновками у справі №54/93-25 від 09.10.2025 №54-03/283-П, КП «Зеленодольський міський водоканал», листом від 14.10.2025 №879 (вх. Відділення №54-01/3688 від 14.10.2025) надало Відділенню відповідь (реагування) на подання з попередніми висновками у справі №54/93-25.
- (113) КП «Зеленодольський міський водоканал» зазначено, що (початок цитат): *«Основними видами діяльності КП «Зеленодольський міський водоканал» є централізоване водопостачання та водовідведення, транспортування тепла, управління побутовими відходами. Надання ритуальних послуг не є основним напрямком діяльності підприємства. Дохід від реалізації ям для поховання складає 0,16% від загального доходу підприємства. Просимо не застосовувати великі штрафи до підприємства, тому що надається мінімальний перелік ритуальних послуг, а саме тільки викопування могили механізованим способом. Місто Зеленодольськ знаходиться на території можливих бойових дій ще з 24.02.2022 року. Більшість мешканців міста виїхали, кількість послуг незначна. В середньому за місяць реалізовується приблизно 8 ям, що не є значними об'ємами по кількості виритих ям механізованим способом. Додатково надаємо інформацію, що за період з 07.03.2024*

по 09.10.2025 підприємством реалізовано ям для поховання в кількості - 150 одиниць на суму 181 950, 00 грн. На даний час підприємство вживає заходи для усунення порушень та недоліків у розрахунку вартості ями для поховання. (кінець цитат).

7. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

(114) Так, зібраними у справі №54/93-25 доказами доведено, що Відповідач (КП «Зеленодольський міський водоканал»), займаючи у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року, монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), на території міста Зеленодольськ Дніпропетровської області, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента своїми діями, що

полягали у включенні економічно необґрунтованих витрат до статті: «Матеріали» планової «КАЛЬКУЛЯЦІЇ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», на основі якої рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» було затверджено тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») у необґрунтовано завищеному розмірі (у період: з 07.03.2024 та на дату прийняття рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції)

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(115) Статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

(116) Згідно з частиною другою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції, за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(117) Частиною восьмою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначено, що порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановлюється нормативно-правовим актом Антимонопольного комітету України.

(118) Розділом III Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 року №22-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 січня 2024 року за №123/41468 (далі – **Порядок**) передбачено, що визначення розміру штрафу здійснюється такими етапами:

- визначення базового розміру штрафу;

- коригування розміру штрафу з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують розмір штрафу порівняно з

базовим розміром штрафу;

- визначення граничного розміру штрафу.

- (119) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку, за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (120) Пунктом 1 розділу V Порядку передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин.
- У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.
- (121) Відповідно до пункту 1 розділу VI Порядку, розмір доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф, відповідно до якого визначається граничний розмір штрафу, визначається:
- 1) на підставі документально підтверджених відомостей, наданих відповідачем;
 - 2) на підставі відомостей, визначених формою № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», наведеною в додатку 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868.
- (122) КП «Зеленодольський міський водоканал» надало Відділенню (листом від 24.07.2025 №632 /вх. Відділення від 24.07.2025 №54-01/2439) копію звіту про фінансові результати Підприємства за 2024 рік, згідно з яким: «чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2024 рік Підприємства становить: *[Інформація, доступ до якої обмежено]*
- (123) Разом з цим, за інформацією КП «Зеленодольський міський водоканал» (лист від 14.10.2025 №879/вх. Відділення від 14.10.2025 №54-01/3688), дохід, пов'язаний з порушенням, тобто дохід від реалізації Підприємством послуг з копання могили механізованим способом («яма для поховання») за період з 07.03.2024 по 09.10.2025, становить: *[Інформація, доступ до якої обмежено]*
- (124) Крім того, КП «Зеленодольський міський водоканал» зауважило, що на даний час вживає заходи для усунення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (125) При визначенні розміру штрафу враховано додатково обставини, які, відповідно до пункту 7 розділу V Порядку, можуть зменшувати розміром штрафу порівняно з розміром штрафу, розрахованим відповідно до положень розділу IV та пункту 1 цього розділу, за наявності, зокрема:

форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), у тому числі у зв'язку із введенням воєнного, надзвичайного стану, підтверджених у встановленому законом порядку.

Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України № 2102-IX від 24.02.2022, в Україні

24.02.2022 введено воєнний стан, строк дії якого, зокрема продовжено з 07.08.2025 строком на 90 діб Указом Президента «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 14.07.2025 № 478/2025, затвердженим Законом України № 4524-IX від 15.07.2025.

Відповідно до Наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 №376 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.03. 2025 за № 380/43786 (зі змінами), Зеленодольська міська територіальна громада Дніпропетровської області, входить з 24.02.2022 до переліку територій можливих бойових дій.

З огляду на наведене, керуючись статтею 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України, статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктами 1, 4 та 5 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), підпунктом 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 № 22-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 січня 2024 року за № 123/41468, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) у період: з березня 2024 року по жовтень 2025 року, займало монополіне (домінуюче) становище ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), на території міста Зеленодольськ Дніпропетровської області, в межах розташування кладовища, що перебуває на обслуговуванні у Підприємства, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*), які полягали у включенні економічно необґрунтованих витрат до статті: «Матеріали» планової «КАЛЬКУЛЯЦІЇ ВАРТОСТІ ЯМИ ДЛЯ ПОХОВАННЯ КП «ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», на основі якої рішенням виконавчого комітету Зеленодольської міської ради від 07.03.2024 №19 «Про встановлення тарифів на платні послуги, які надаються КП «Зеленодольський міський водоканал» було затверджено тариф на послугу з копання могили механізованим способом («яма для поховання») у необґрунтовано завищеному розмірі (термін дії: з 07.03.2024-та яке чине на дату складання цього рішення (24.10.2025 року)

порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з копання могили механізованим способом («яма для поховання»), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Зеленодольський міський водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – *[Інформація, доступ до якої обмежено]*) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу та виконання зобов'язання.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА